

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

SH4/5

Zöld Óvoda-, Ókoiskola
programok kiszélesítése

HUMUSZ
szövetség

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Svájci
hozzájárulás

SZÉCHENYI

PROGRAMIRODA

ÖKOISKOLA INFÓ-NAP

SCHEUER ZSUZSANNA

- 1) AZ ÖKOISKOLÁK TÖRTÉNETE**
- 2) MI AZ, HOGY ÖKOISKOLA?**
- 3) A CÍM. MIÉRTEK ÉS HOGYANOK**
- 4) POZITÍVUMOK, NEGATÍVUMOK**
- 5) LETÖLTHETŐ ANYAGOK**
- 6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK**
- 7) JÓ GYAKORLATOK**

1) AZ ÖKOISKOLÁK TÖRTÉNETE

- **1977: UNESCO környezeti nevelési konferencia (Tbiliszi)**
- **1986: ENSI (Iskolai Környezeti Nevelési Kezdeményezések) (OECD)**
- **2000: hazai Ökoiskola Hálózat**
 - OKI, OFI
 - Oktatási és Vidékfejlesztési Min., EMMI
- **2002: „Ökoiskola” cím, 2012: „Örökös ökoiskola” cím**
- **2005-2014: Fenntarthatóságra Nevelés Évtizede**
- **„Tanulás a fenntartható fejlődés érdekében” stratégia**
- **4. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2014-2019)**

1) AZ ÖKOISKOLÁK TÖRTÉNETE

Cselekvési irányok, feladatok

- A köznevelési intézmények működtetésében a **környezettudatos szemlélet** és gyakorlat erősítése.
- A köznevelési intézmények minden típusában és az oktatás-nevelés teljes folyamata során a környezeti jelenségek és folyamatok megismertetésének erősítése (...), a környezeti célokat szolgáló kiegészítő pedagógiai tevékenységek szervezése, **élménypedagógiai elemek** erősítése.
- A környezet- és oktatáspolitikai összehangolása (...) a környezeti szemléletformálás érdekében, a meglévő programok (pl. **Zöld Óvoda, Ökoiskola**, Erdei Iskola-Óvoda, versenyek és vetélkedők) további működtetése és továbbfejlesztése (...)
- A szakképzésben és felsőoktatásban a környezettudatosság és a **fenntarthatósági szempontok** további erősítése (...)
- Környezeti továbbképzés és módszertani felkészítés pedagógusok részére (...)

2) MI AZ, HOGY ÖKOISKOLA?

- **iskolai alapidokumentumok:**
 - **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (nkt)**
 - **20/2012 EMMI Rendelet**
 - **NAT**

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a **fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás** váljék meghatározóvá a tanulók számára.

2) MI AZ, HOGY ÖKOISKOLA?

JÁTÉK!

**Készítsünk címkefelhőt
szabad asszociációval az ökoiskoláról!**

élménypedagógia, zöld, öko, ökonómia,

jövőkép, szemléletváltás, **globális**

problémák, környezeti nevelés,

fenntarthatóság pedagógiája, környezettudatosság, **ökológia**,

erőforrások, **felelősség**, egészségnevelés

- az „öko” kifejezés
- két fontos fogalom

2) MI AZ, HOGY ÖKOISKOLA?

**fenntarthatóság
pedagógiája**

**környezeti
nevelés**

- + társadalmi egyenlőség
- + gazdasági folyamatok
- + elfogadás

**környezettudatos
szemlélet, magatartás,
életvitel kialakulása**

- interdiszciplináris
- tantárgyak:
 - mindegyik és egyik sem

**nem az oktatás egy szelete,
hanem átfogó eszmerendszere!**

2) MI AZ, HOGY ÖKOISKOLA?

▪ legfontosabb kulcsszavak:

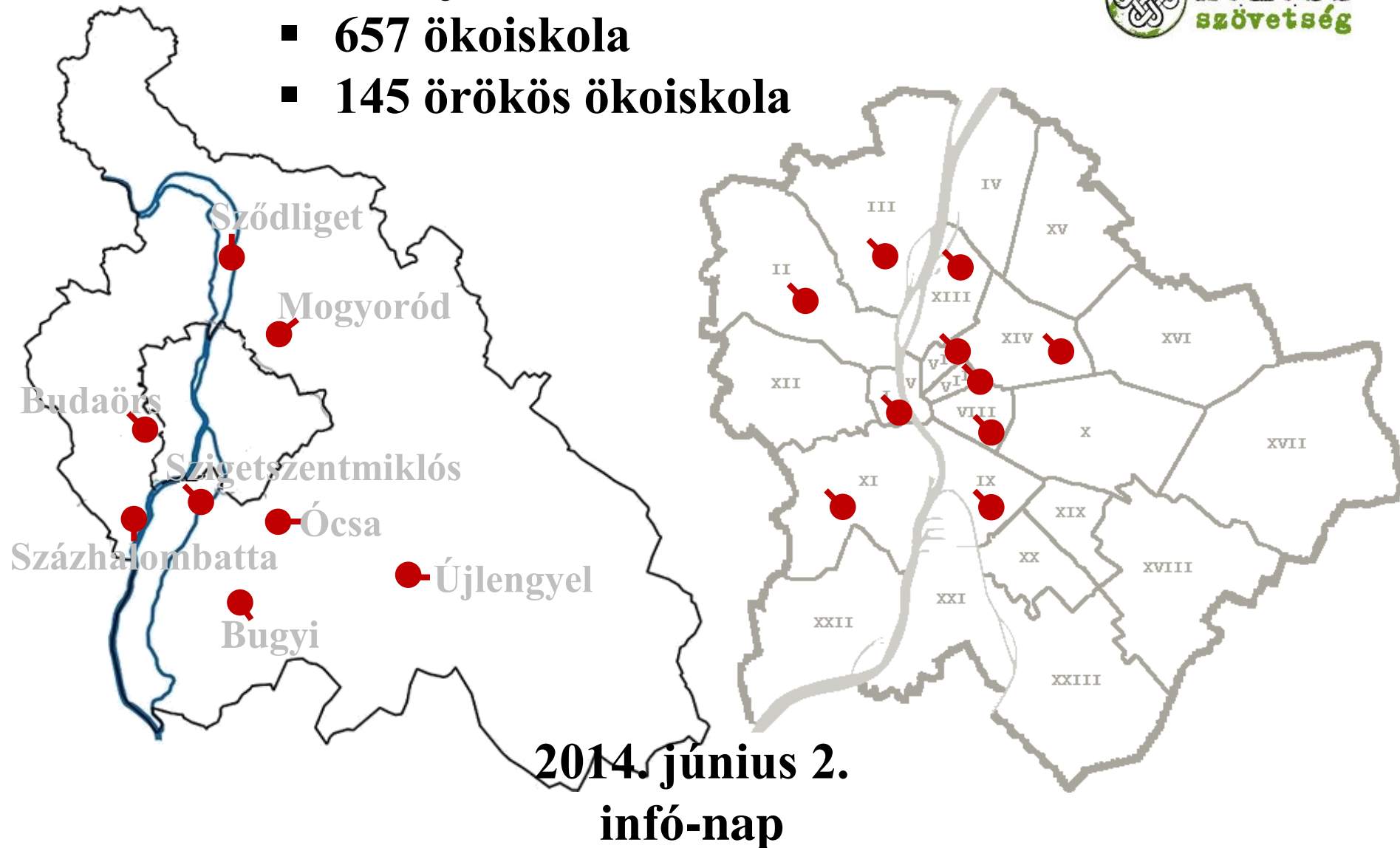
- környezettudatosság
 - fenntarthatóság
 - egészségnevelés
- } **rendszeresen
mindennapok gyakorlatában
nem csak tanórán**

Alapelvek, kritériumok

- A nevelés-oktatás teljes folyamatában legyenek jelen az iskolában és azon kívül is a fenntarthatóság pedagógiai elvei.
- Jelenjen meg a működtetésben, étkeztetésben; építsen a partnerségre a diákokkal, szülőkkel, helyi szereplőkkel.
- Legyen elkötelezett a vezetés az ökoiskolai értékek iránt.
- A környezettudatos szemlélet hassa át a nem pedagógus személyzet tevékenységét is.
- A fenntarthatóság nemcsak az ökológiai értelemben legyen jelen, hanem társadalmi-szociális és gazdasági vonatkozásaiban is.

2) MI AZ, HOGY ÖKOISKOLA?

- 2013 elején:
 - 657 ökoiskola
 - 145 örökös ökoiskola

3) A CÍM. MIÉRTEK ÉS HOGYANOK

- **a cím**
 - **minden tanévben pályázható**
 - **magyarországi székhelyű nevelési-oktatási intézmények számára**
 - **általános iskola;**
 - **szakiskola;**
 - **gimnázium, szakközépiskola;**
 - **alapfokú művészetoktatási intézmény;**
 - **gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény;**
 - **diákotthon és kollégium**

3) A CÍM. MIÉRTEK ÉS HOGYANOK

■ az ok

3) A CÍM. MIÉRTEK ÉS HOGYANOK

- **miért? → az okok**
 - **meggyőződés, szemléletváltás (belső igény)**
 - **belátás**
 - **külső igény**

- **hogyan?**

holisztikus megközelítés
együttműködés, partnerség, szubszidiaritás
területiség elve

4) POZITÍVUMOK, NEGATÍVUMOK

ISKOLAIGAZGATÓ JÁTÉK!

- **pozitívumok**
 - (munka)környezet feltételeinek javulása
 - takarékoság
 - hatékonyság növelése
 - önismeret
 - kritikus gondolkodás
 - innovatív jelleg
 - kihívás

4) POZITÍVUMOK, NEGATÍVUMOK

- komplexitás, együttcselekvés
- elszakadás a mindennapi rutintól
- hálózati részvétel (hazai + külföldi), diákcserék
 - évente ökoiskolák találkozója, konferenciák
- módszertani segédanyagok, hírlevél
- pedagógus-továbbképzések
- pályázatok: plusz pontok
- államilag garantált minőségjelző, rang, vonzerő
- példa (más iskolák), iránytű
- arculat, jövőkép

- negatívumok
 - anyagi elismeréssel nem jár
 - szabad erőforrások, energiák
 - interakciók

5) LETÖLTHETŐ ANYAGOK

<http://www.ofi.hu/magyar-fooldal/okoiskola-orokos>

2014. május 22., csütörtök, Júlia, Rita

OFI Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

1055 Bp., Szalay u. 10-14.
Tel.: (+36-1) 335-7200
Fax: (+36-1) 335-7202

Keresés

Főoldal

English site

Hírek és aktualitások

Rólunk

Nemzetközi kapcsolatok

Tankönyvrendelés

Kísérleti tankönyv

Kerettanterv, helyi tantervek

Kerettanterv jóváhagyása

Alapfokú művészetoktatás

NAT

Rendervények

Országos szaktanácsadói névjegyzék

XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordináció) (TÁMOP 3.1.1)

TÁMOP 3.1.2-B/13 Kiemelt projekt

TÁMOP 4.1.2.B.2-13/1 projekt

Pedagógusképzés

Főoldal

Pályázati felhívás Ökoiskola és Örökös Ökoiskola cím 2014 elnyerésére

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Vidékfejlesztési Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet nyílt pályázatot hirdet magyarországi székhelyű nevelési-oktatási intézmények számára Ökoiskola és Örökös Ökoiskola cím elnyerésére.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) és a Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: VM) – a hazai és a nemzetközi tapasztalatok alapján – nagy hangsúlyt fektet arra, hogy az iskolás korosztály sajátos, korcsoportjának megfelelő élményekre és tapasztalatokra építő, azaz tevékenységorientált környezeti és fenntarthatóságra nevelésben részesüljön.

A fenntarthatóság elveinek és gyakorlatának, valamint a környezettudatosságnak az iskolákban és kollégiumokban történő minél hatékonyabb megjelenése érdekében az oktatásért és a környezetvédelemért felelős tárcák 2004-ben közösen létrehozták az „Ökoiskola” címet (továbbiakban: Cím), melyet a fenti időpont óta minden évben pályázat útján nyerhetnek el a nevelési-oktatási intézmények.

A Cím azon nevelési-oktatási intézményeknek elismerése, amelyek intézményi keretek között átgondoltan, rendszerszerűen és mindennapi gyakorlatként foglalkoznak a környezettudatossággal, a fenntarthatóságra neveléssel, a környezeti-, és egészségneveléssel.

A Cím adományozása kapcsolódik az ENSZ „A fenntarthatóságra oktatás 2005–2014” évtizedének programjához. A Cím pályázati rendszerének kimunkálása az ENSI (Iskolai Környezeti Kezdeményezések) nemzetközi hálózat több évtizedes tapasztalatai alapján történt.

A szakértők a 2014. április 25-ig postára adott pályázatokról (első értékelési ütem) 2014. szeptember 1-jéig, a 2014. szeptember 5-ig postára adott pályázatokról (második értékelési ütem) 2014. október 30-ig döntenek. A 2014. szeptember 5. után postára adott küldemények automatikusan a következő naptári évre beadott Ökoiskola cím pályázataként kerülnek nyilvántartásba.

A pályázathoz szükséges dokumentumok letölthetők az alábbi linkekről:

- [Pályázati leírás](#)
- [Pályázati adatlap](#)

Pályázati leírás
Pályázati adatlap

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

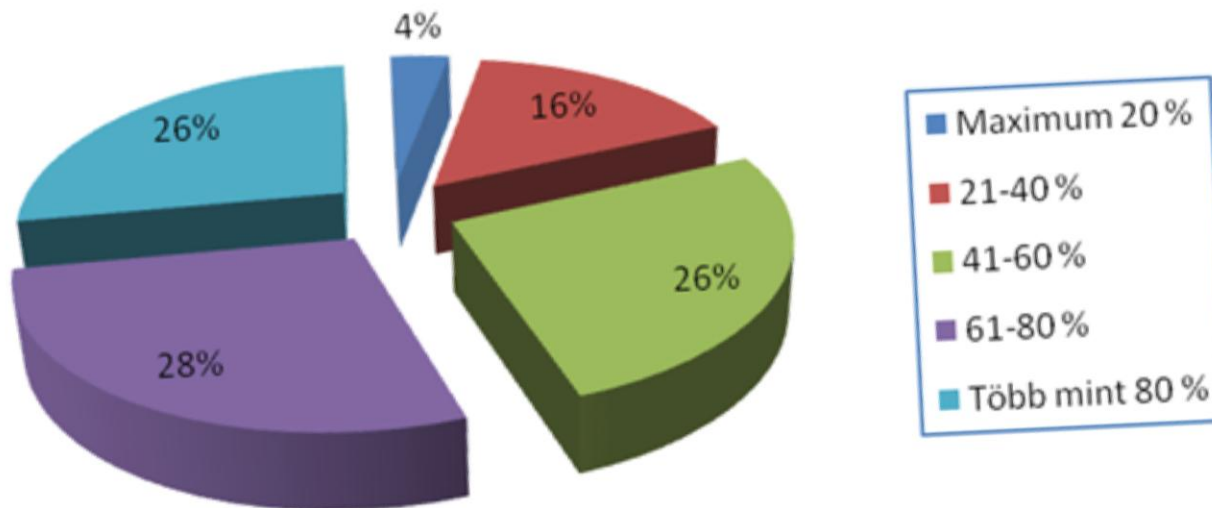
A leggyakoribb problémák

- **anyagi erőforrások**
- **humánerőforrás**
- **fizikai környezet**
- **társadalmi kapcsolatok**
- **fenntartói ellenkezés**

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

■ OFI-felmérés (2009)

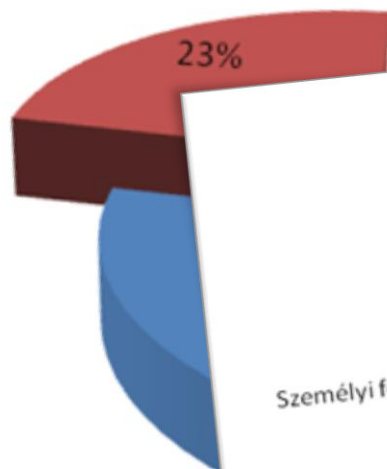
A tantestület mekkora hányada vesz részt az intézmény ökoiskola tevékenységben?

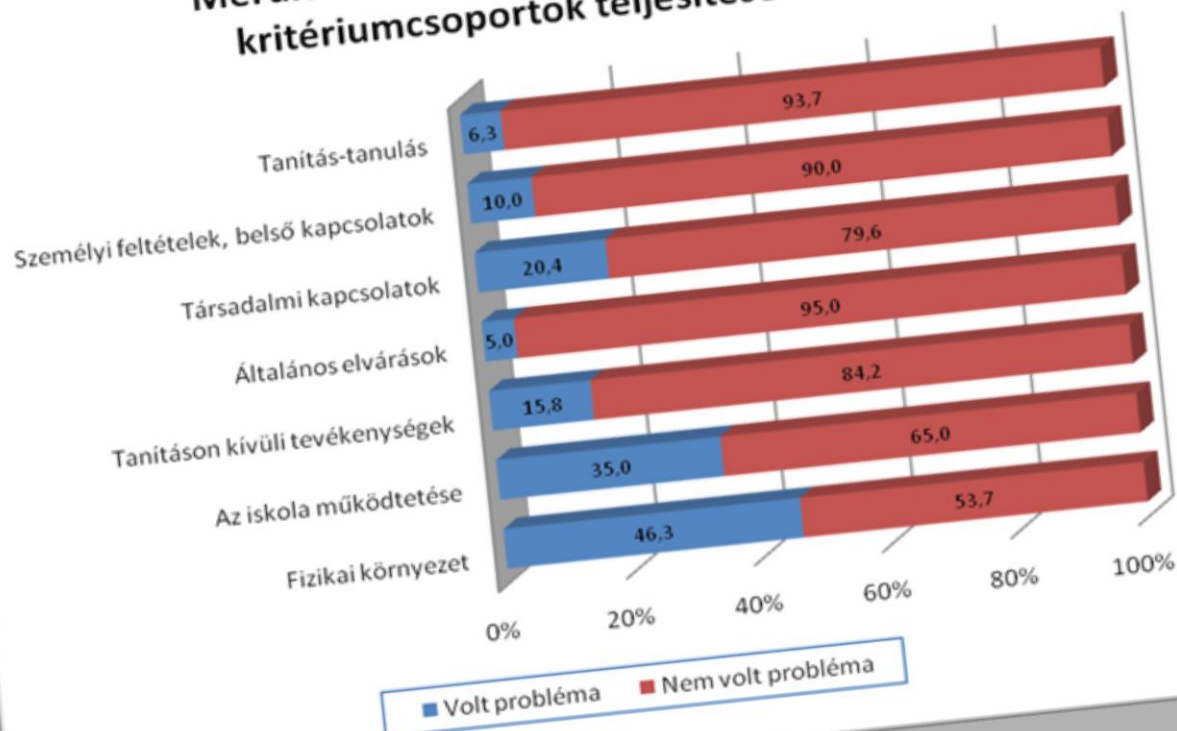
6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

Merült-e fel bármiféle probléma a
kritérium(csoport)ok teljesítése során?

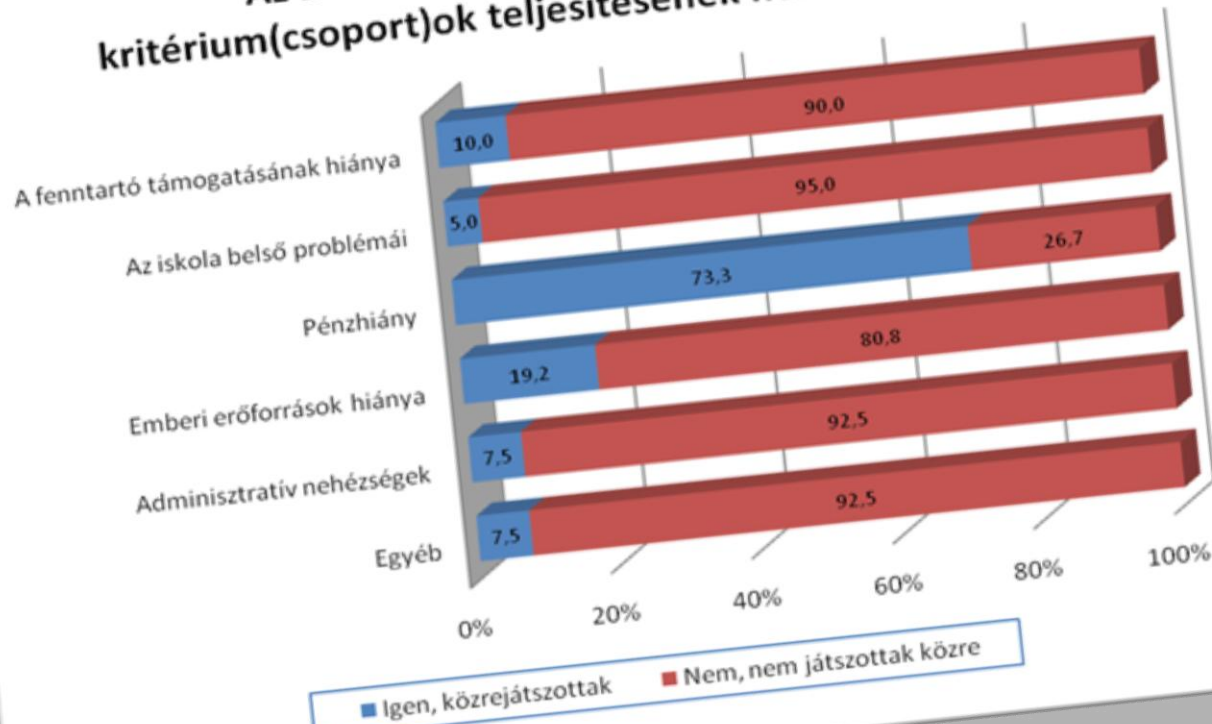
Merült-e fel bármiféle probléma az alábbi
kritériumcsoportok teljesítése során?

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

Az alábbi tényezők közrejátszottak-e a
kritérium(csoport)ok teljesítésének nehézkességében?

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

A leggyakoribb problémák

- **anyagi erőforrások**
- **humánerőforrás**
- **fizikai környezet**
- **társadalmi kapcsolatok**
- **fenntartói ellenkezés**

Megoldási javaslatok

- **kreativitás**
- **„beépített emberek”**
- **szülők**
- **alapítványok**

- **szemléletformálás**
- **szponzorok**
- **pénzkímélő megoldások keresése**
- **szervezeti tanulás**
- **meglevő példák megkeresése**

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

- **maga az út a cél!**
Egy lehetséges forgatókönyv
- **felfedező szakasz**
 - 1-2 érdeklődő pedagógus
 - alkalomszerűség
- **felmérő szakasz**
 - nagyobb csapat
 - iskola működése fenntarthatósági szempontból
- **stratégiai szakasz**
 - iskolavezetés
 - teljes iskolai szintű terv
- **kifejlett szakasz**
 - a stratégiai tervezés a normál működés részévé válik

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

A kritériumrendszer

A) Alapdokumentumok

- felülvizsgálat
- ökoiskolai éves munkaterv
- egyenletes teherelosztás
- diákok bevonása

B) Szervezeti feltételek

- tantestület és vezetőség elkötelezettsége
- munkacsoport / munkaközösség
- zöld diákönkormányzat
- humánpolitika, önértékelés, teljesítményértékelés
- nevelési értekezlet, továbbképzés

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

C) Pedagógiai munka

- OFI, saját ötletek
- dokumentáció
 - teher
 - hitelesség, ellenőrzés
 - pályázatok
 - kordokumentum
- személyes példamutatás (rossz és jó példa, rejtett tanterv)
 - 1KN - Kulcskompetencia - Anyanyelv
 - 2KN - Kulcskompetencia - Idegennyelv
 - 3KN - Kulcskompetencia - Matematika
 - 4KN - Kulcskompetencia - Természettudomány
 - 5KN - Kulcskompetencia - Digitális
 - 6KN - Kulcskompetencia - Tanulás
 - 7KN - Kulcskompetencia - Szociális
 - 8KN - Kulcskompetencia - Kulturális érzékelés
 - 9KN - Kulcskompetencia - Művészet

D) Az intézmény működtetése

- gazdasági helyzet ↔ összefogás és kreativitás → pénzfüggetlen megoldások
- szülők, pályázatok, alapítványok

6) NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK, BUKTATÓK

E) Kommunikáció

- **faliújság, honlap, rádió, iskolaújság**
- **személyi feltételek, többletmunka**
- **diákok, szülők bevonása**
- **pedagógus továbbképzés, bemutató órák, diáktalálkozók**

F) Együttműködés

- **szakmai és civil szervezetek**
- **alap-, közép- és felsőfokú oktatási intézmények**
- **tehetséggondozás partnerei**

G) Helyi közösség, közvetlen környezet

- **szülők (= helyi lakosság) bevonása**
- **kiállítás, fórum, szaktanácsadás**
- **települési környezetvédelmi program**

7) JÓ GYAKORLATOK

JÁTÉK!

**Saját iskolában milyen már meglevő,
lényegileg ökoiskolai programok
(jelenségek) vannak?**

- **rendszeres E-befektetés**
 - a) **jeles napok megünneplése**
 - b) negyedéves elektronikus hírlevél**
 - c) nevelési értekezlet**
 - d) rendezvények zöldítése (...)**

7) JÓ GYAKORLATOK

- c) **nevelési értekezés,**
avagy a szervezeten belüli tanulás
- **zöld ötletek az egyes tantárgyakban**
 - **fenntarthatóság pedagógiája**
 - **beszámoló továbbképzésekről, konferenciákról**
 - **ökoiskolai ötletek egymásnak (...)**

7) JÓ GYAKORLATOK

d) rendezvények zöldítése

- táborok
- diáknap
- **ballagás** (...)

7) JÓ GYAKORLATOK

- **egyszeri E-befektetés**
 - a) **kerékpár-tároló**
 - b) **büféválaszték**
 - c) **világítás, vízfogyasztás**
 - d) **szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás**
 - e) **madáretető- és/vagy odúkészítés**
 - f) **fűszerkert (...)**

7) JÓ GYAKORLATOK

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

f) fűszerkert

7) JÓ GYAKORLATOK

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

f) fűszerkert

7) JÓ GYAKORLATOK

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

f) fűszerkert

7) JÓ GYAKORLATOK

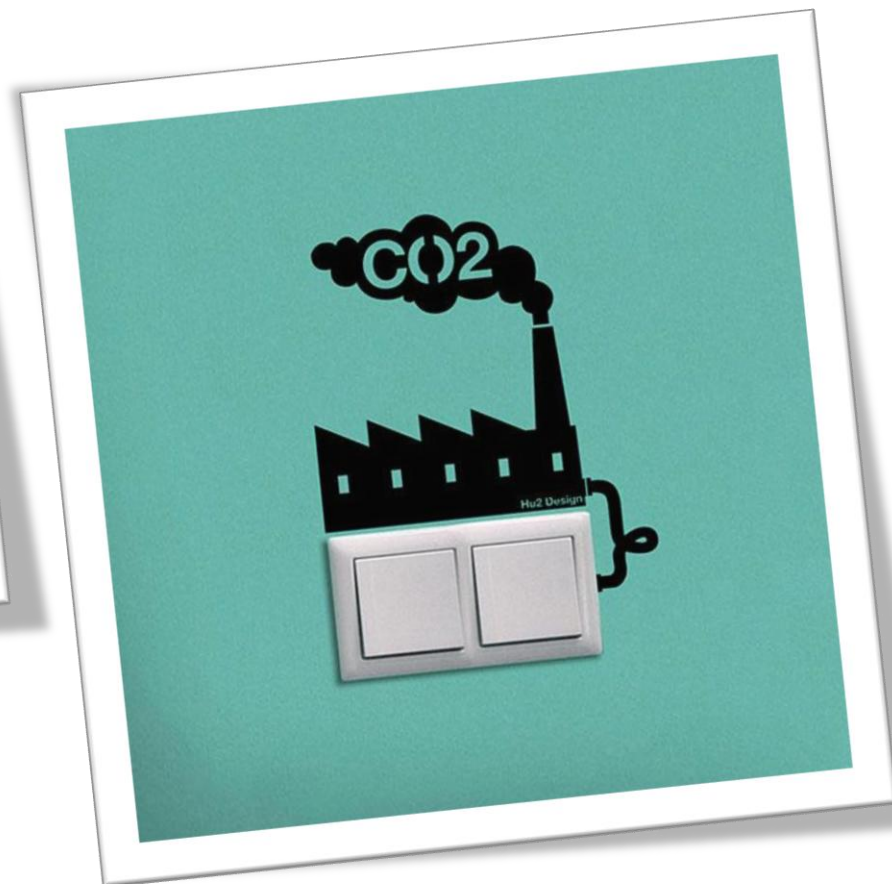
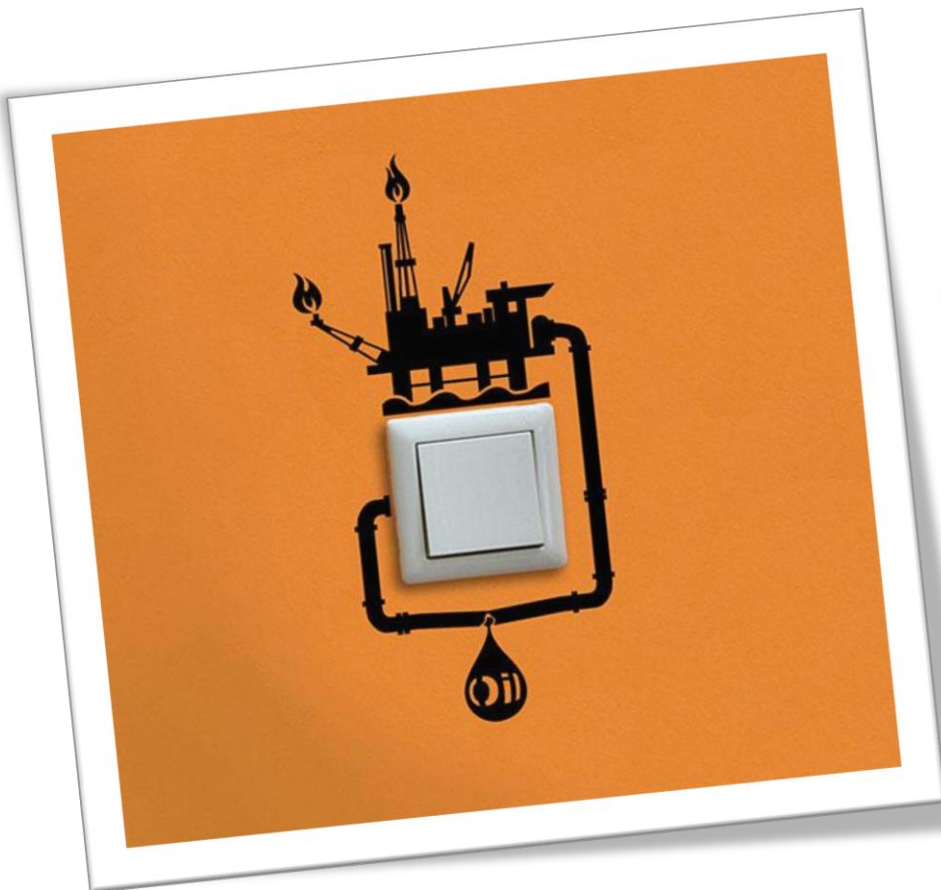

f) fűszerkert

7) JÓ GYAKORLATOK

- teremfestés: esztétikum + figyelemfelkeltés

7) JÓ GYAKORLATOK

- középiskola: közösségi szolgálat
 - környezet- és természetvédelem
- általános iskola: 16 órai szabály

8) RESUMÉ

Svájci-Magyar Együtműködési Program hivatalos weboldala

<http://www.svajcihozzajarulas.hu>

Nemzeti Koordinációs Egység Svájci-Magyar Együtműködési Program weboldala

<http://www.swiss-contribution.hu>

8) RESUMÉ

www.humusz.hu

1111 Budapest, Saru u. 11.

Tel/fax: (06) 1 386-2648

E-mail:

humusz@humusz.hu

okoiskola@humusz.hu